

Duin

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

Jaargang 36, nr. 2, juni 2013

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens, Peter van den Berg, Annelies Boutellier, Jelle van Dijk, Antje Ehrenburg, Martin de Jonge, Arjen Kok, Frans Micklinghoff, Joost van Reisen, Julius Röntgen.

Beeldredacteur en vormgever

Joost Bouwmeester

Hoofredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buissink

Vormgeving en opmaak - dtp

René van Rossum

Druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud te Leiden

© Stichting Duinbehoud

Nieuwe **donateurs** van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Sponsors

DUIN wordt gesponsord door PWN, Dunea en Waternet. Samen willen we laten zien dat de duinen het beschermen waard zijn. Stichting Duinbehoud zal zich echter niet laten beperken in het ondernemen van acties die zij noodzakelijk acht.

Inhoud

6 Grijze duinen

Grijze duinen zijn uniek in Europa. Het zijn de open schaars begroeide duingraslanden die in de Nederlandse duinen relatief veel voorkomen, maar op Europese schaal zeldzaam en dus beschermd zijn. In dit artikel meer over wat er zo bijzonder is aan deze grijze duinen. Schoonheid op de vierkante centimeter.

10 Levendbarende hagedis

In de Nederlandse duinen is de zandhagedis een redelijk algemene verschijning. Zo niet op de Zeeuwse eilanden Schouwen en Walcheren: hier komt juist de levendbarende hagedis voor. Lees in dit artikel meer over dit bijzondere reptiel met een historie die heel ver terug gaat....

14 Westduinpark

Het Westduinpark in de duinen bij Den Haag heeft recent een flinke metamorfose ondergaan: struiken zijn weggehaald en grote stukken duin zijn afgeplagd. Dunea heeft de gemeente Den Haag geadviseerd bij dit grote natuurherstelproject. Ga er eens wandelen en bekijk met eigen ogen deze 'total make-over'!

20 Texelse Mient

De Mient op Texel was in de 19e eeuw een uitgestrekt gebied met natte graslanden en heidevelden langs de binnenduinrand tussen Den Hoorn en De Koog. Een oude pachtkaart uit 1855 onthult het toenmalige grondgebruik. Het is nu grotendeels bebost, alleen kleine snippers bestaan nog uit vochtige heidevelden. Hier vind je vele bijzondere planten.

En verder...

2 Column / 4 Dwars door de duinen / 8 Duinpareltjes NHD / 10 Vlinders Langeveld / 12 Duinen in beeld / 18 Recensies / 19 Ansicht duinbossing / 22 Stufduin Bij de voorkant: Rietorchissen in volle bloei. In de duinen is Rietorchis te vinden in vochtige valleien en langs oevers van kanalen en in vochtige bermen. Foto: Joost Bouwmeester

Doornappel, plant van kant en puinhoop

Iets uit de natuur dat rond is, wordt vaak appel genoemd. Galappel, pijnappel en oogappel bijvoorbeeld. Of de doornappel, afkomstig uit Amerika. Doornappel is een echte Nederlandse naam, wat erop duidt dat hij hier aardig ingeburgerd is. De vruchten, zegt zijn naam ook, lijken op kastanjes. En hij is giftig, erg giftig, vooral het zaad. Gelukkig zijn de vruchten niet direct om in de mond te steken. Vergiftigingen zullen dan ook niet vaak voorkomen. Doornappel is een echte pionier, eenjarig, en hij groeit graag op zandige plekken waar gewoeld is en waar de grond voedselrijk is. Wegranden, ruiterspaden en puinhopen bijvoorbeeld. Het zaad blijft jaren kiemkrachtig, zodat waar men hem volledig uitroeit, hij toch weer terug kan keren.

Men zegt dat hij in de duinen voorkomt doordat af en toe iemand hem uitzaait. Dat kan best wezen. Maar er was eens ene Snellen van Vollenhoven die verklaarde waarom de doornappel in de duinen van Wassenaar voorkwam. In Vijf entomologische wandelingen uit 1873 schreef hij over deze plant met zijn witte, trechtervormige bloemen: "De afval der Leidsche dekenfabrieken wordt in het duin wel eens met andere specie tot bemesting gebruikt; de dekens worden in de fabrieken met eene soort van kammen gekamd, die uit aaneengebonden zaadhuizen van den doornappel bestaan; het zaad, dat zich nog daarin mogt bevinden, komt in de mest en valt onder het transport door het duin uit de karren naast de voor, die het wiel maakt. Groeijen nu die planten op, zoo worden zij niet vertreden, daar iedere opvolgende kar in het eens gevormde spoor rijdt. Noodzakelijk moeten ten gevolge van de bemesting doornappelplanten ook op de akkers tusschen de aardappelplanten opkomen, doch daar worden zij uitgewied; hier laat men ze staan, daar zij niemand hinderen."

De dekenfabrieken zijn verdwenen. Wellicht zijn de doornappels langs de ruiterspaden bij Scheveningen nazaten/ nazaden. De doornappel met lila bloemen echter, algemeen in de Amsterdamse Waterleidingduinen, is een variant die veel als tuinplant wordt aangeboden onder de naam *Datura*. De doornappel is in dit duingebied verspreid door de opvulling van de bermen met voedselrijke grond waar veel doornappelzaden in bleken te zitten. Verspreiding door het wegmikken van geconsumeerde vruchten komt niet voor. Dan zou er nabij immers ook een bedwelmde Doornappel-roosje moeten rusten.